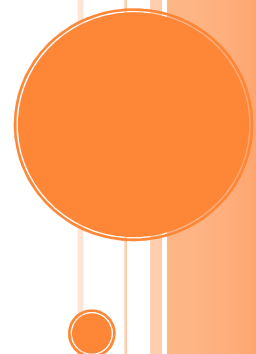

Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

*Η θέση της Πανελλήνιας Ένωσης
Καθηγητών Πληροφορικής*

Επιμέλεια κειμένου: Δ.Σ. ΠΕΚαΠ κατόπιν δημόσιας
διαβούλευσης των μελών της Ένωσης από 20/07/2010.

Τελική έκδοση κειμένου: 20/09/2010

Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

η θέση της Π.Ε.ΚΑ.Π.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βρισκόμαστε σε μια εποχή νέων προκλήσεων όπου οι υπολογιστικές και δικτυακές τεχνολογίες, πέρα από το ρόλο που έχουν παγκόσμια στην κοινωνία και στην οικονομία, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην αναμόρφωση της εκπαίδευσης με στόχο οι αυριανοί πολίτες να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις τεχνολογικές προκλήσεις του μέλλοντος. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν όχι μόνο την ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης της νέας τεχνολογίας όσο και την οικοδόμηση κριτικής σκέψης για την εφαρμογή και τη χρήση της.

Κάτω από αυτό το πρίσμα, η εκπαίδευση στην Πληροφορική θα πρέπει να προσφέρει στους σημερινούς μαθητές και αυριανούς πολίτες όλες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις τόσο της σύγχρονης όσο και της μελλοντικής κοινωνίας. Έτσι θα αποφευχθούν νέες ανισότητες, νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού (που πλέον είναι βαθύτερες και ταχύτερες) και πρόσθετες δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας.

Η ομαλή ενσωμάτωση της Πληροφορικής καθώς και των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) καθώς και η παιδαγωγική και διδακτική τους ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι πλέον κεντρικός στόχος σε παγκόσμιο επίπεδο. Από τα πανεπιστήμια, τα λύκεια, τα γυμνάσια, τις σχολές αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης και το δημοτικό, κανένας εκπαιδευτικός χώρος δεν έμεινε χωρίς να εντάξει - στον ένα ή στον άλλο βαθμό - τα νέα εργαλεία αναπαράστασης, επικοινωνίας και σκέψης.

Για την εισαγωγή της Πληροφορικής στην εκπαίδευση έχουν χρησιμοποιηθεί τρεις βασικές διαφορετικές προσεγγίσεις:

1. Η τεχνοκεντρική προσέγγιση, όπου η Πληροφορική εντάσσεται ως αυτόνομο γνωστικό αντικείμενο στο πρόγραμμα σπουδών σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Στην προσέγγιση αυτή η έμφαση δίνεται στην απόκτηση γνώσεων πάνω στη λειτουργία των υπολογιστών και στον προγραμματισμό τους.
2. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση, όπου η Πληροφορική διαπερνά όλα τα γνωστικά αντικείμενα ως μέσο γνώσης, έρευνας και μάθησης. Στην περίπτωση αυτή η διδασκαλία της χρήσης των νέων τεχνολογιών και η

χρήση τους ενσωματώνεται στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών και δεν συνιστούν ιδιαίτερο γνωστικό αντικείμενο.

3. Η πραγματολογική προσέγγιση η οποία συνδυάζει τις δύο παραπάνω προσεγγίσεις και η Πληροφορική εντάσσεται ως στοιχείο της γενικής κουλτούρας της εκπαίδευσης. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει η Πληροφορική σαν αυτόνομο γνωστικό αντικείμενο γενικής γνώσης και παράλληλα οι Τ.Π.Ε. χρησιμοποιούνται ως μέσο στήριξης της μαθησιακής διαδικασίας σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών.

Οι παραπάνω προσεγγίσεις συνδυάζουν Πληροφορική και Τ.Π.Ε. σε διάφορα ποσοστά, χωρίς να αλληλοσυγκρούονται, αλλά αντίθετα αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοεξαρτώνται.

Μια εικοσαετία μετά τη γενικευμένη εισαγωγή της Πληροφορικής στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι υπάρχει προσπάθεια μετατόπισης της εκπαιδευτικής πολιτικής από την τεχνοκρατική προσέγγιση προς την ολοκληρωμένη. Το βασικό ερώτημα για την επιλογή της προσέγγισης είναι με βάση το τεχνολογικό υπόβαθρο της κοινωνίας γενικότερα και του σχολείου ειδικότερα, ποιά προσέγγιση είναι η πλέον κατάλληλη και ποιος είναι ο αντίστοιχος μετασχηματισμός του ρόλου του εκπαιδευτικού και κατ' επέκταση του σχολείου, στις νέες συνθήκες μάθησης.

Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το γεγονός ότι αρκετά σχολεία τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια εκπαίδευση εξοπλίζονται με υπολογιστές (με πρωτοβουλία της τοπικής αυτοδιοίκησης ή των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων), καθώς και η όλο και περισσότερο αυξανόμενη από την κοινωνία απαίτηση για αλφαριθμητισμό στις νέες τεχνολογίες, καθιστά απαραίτητο ένα συνολικό σχεδιασμό για την ένταξη της Πληροφορικής στην εκπαιδευτική διαδικασία από την πρώτη κιόλας βαθμίδα της εκπαίδευσης. Η πολιτεία με το πρόγραμμα των 800 Δημοτικών σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, εισάγει από το 2010 το μάθημα της Πληροφορικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ακολουθώντας το πραγματολογικό πρότυπο.

Θεωρούμε σωστή την πραγματολογική προσέγγιση στην σύγχρονη ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα αφού είναι η μόνη η οποία εξασφαλίζει τον πληροφορικό αλφαριθμητισμό και την οριζόντια αξιοποίησή του. Στη χώρα μας όπου η πρόσβαση των νοικοκυριών στο Διαδίκτυο είναι περιορισμένη, η επιδίωξη του πληροφοριακού αλφαριθμητισμού στο σχολείο στοχεύει άμεσα στην άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και του ψηφιακού χάσματος. Η απόκτηση συγκεκριμένων ψηφιακών γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων θα προσφέρουν λειτουργικότητα και προσαρμοστικότητα στον αυριανό πολίτη της Ελλάδας. Αλλά ακόμα και αν όλοι οι μαθητές διέθεταν υπολογιστή με πρόσβαση στο Διαδίκτυο από το σπίτι τους αυτό δε θα σήμαινε ότι θα γνώριζαν να τον αξιοποιούν αποτελεσματικά, δημιουργικά και με ασφάλεια. Η ανάγκη διδασκαλίας δεξιοτήτων Πληροφορικής ακόμα και σε σχολεία κοινωνιών με σχεδόν πλήρη διείσδυση της Πληροφορικής κρίνεται από την εκπαιδευτική κοινότητα ως απαραίτητη ([Flickinger, 2010](#)).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραδέχεται ότι «Η σημερινή γενιά των μαθητών γνωρίζει περισσότερα σχετικά με τη χρήση του Διαδικτύου από ότι οι εκπαιδευτικοί, δε γνωρίζει όμως ποιες είναι οι κακοτοπιές και πώς να τις αποφεύγει» (Redding, 2008). Τα ερωτήματα είναι: Θα αφήσουμε τους μαθητές να τις μάθουν μόνοι τους; Ποιοι είναι οι εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν σε βάθος αυτές τις τεχνολογίες και με την κατάλληλη διδακτική/παιδαγωγική προσέγγιση μπορούν να εφοδιάσουν τους μαθητές με τις γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις ώστε να τις αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο αποφεύγοντας τις κακοτοπιές; ([Πανσεληνάς, 2010](#)).

Ο πληροφορικός αλφαριθμητισμός πρέπει να υποστηριχθεί από επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς Πληροφορικής και ειδικευμένο εκπαιδευτικό λογισμικό. Παράλληλα η οριζόντια διάσταση της Πληροφορικής και των Τ.Π.Ε. πρέπει να υποστηριχθεί από επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων και φυσικά δασκάλους. Οι ρόλοι αυτοί δεν πρέπει να είναι ανταγωνιστικοί αλλά συμπληρωματικοί, έτσι ώστε μέσα από τη συνεργασία να επιτυγχάνεται το καλύτερο εκπαιδευτικό αποτέλεσμα για τους μαθητές.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Πληροφορική δεν ταυτίζεται με τη χρήση Τ.Π.Ε. όπως πολλοί θέλουν να παρουσιάσουν υποστηρίζοντας ότι οι Τ.Π.Ε. είναι κάτι το απλό που όλοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν στο μάθημά τους. Πληροφορική δεν είναι η χρήση ενός υπολογιστή ή ενός λογισμικού, ούτε το "μαθαίνω για το κομπιούτερ". Η Πληροφορική είναι μια ανεξάρτητη επιστήμη της οποίας η διδακτική διάσταση δεν περιορίζεται μόνο στην τριτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μέσα στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει τη χρήση υπολογιστών και τεχνολογίας για την ανάπτυξη νοητικών δραστηριοτήτων, της λογικής και αλγοριθμικής σκέψης των παιδιών, μέσα από εκπαιδευτικές συνεργατικές δραστηριότητες.

Είναι βέβαια προφανές ότι για την επίτευξη των δύο παραπάνω στόχων απαιτείται η ανάλογη υποδομή. Δηλαδή σχολικά εργαστήρια, φορητοί υπολογιστές και διαδικτυακές εγκαταστάσεις, έτσι ώστε να μην παρεμποδίζεται η επιδίωξη των μαθησιακών στόχων.

Θεωρούμε βέβαια απαραίτητη την ουσιαστική επιμόρφωση των καθηγητών Πληροφορικής που θα κληθούν να διδάξουν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς ιδιαίτερα οι μαθητές των πρώτων τάξεων απαιτούν μια διαφορετική προσέγγιση. Η επιμόρφωση αυτή δεν θα πρέπει να εξαντληθεί σε ολιγόωρα σεμινάρια αλλά να είναι ουσιαστική και μακροχρόνια. Στην επιμόρφωση αυτή λόγο πρέπει να έχουν τόσο οι Σύμβουλοι Πληροφορικής της Δευτεροβάθμιας όσο και Σύμβουλοι της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι σίγουρο ότι θα φέρει ανατροπές στη διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο και στο Γενικό Λύκειο. Για παράδειγμα η διδασκαλία της Logo στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού είναι σίγουρο ότι θα επηρεάσει καταλυτικά την αντίστοιχη διδασκαλία της ίδιας γλώσσας στο Γυμνάσιο. Για το λόγο αυτό το

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο πρέπει έγκαιρα να μελετήσει την αναμόρφωση των αντίστοιχων αναλυτικών προγραμμάτων.

Προτείνουμε επίσης την εισαγωγή της Ρομποτικής στο Δημοτικό, αλλά και στο Γυμνάσιο, γιατί θεωρούμε ότι η κατασκευή και ο απλοϊκός προγραμματισμός των κινήσεων ενός ρομπότ ενθουσιάζει τα παιδιά όλων των ηλικιών και τους προσφέρει τη δυνατότητα ανάπτυξης κριτικής σκέψης. Για το θέμα αυτό έχουμε ολοκληρωμένη πρόταση η οποία αναλύεται σε σχετικό κείμενο που δίνουμε παράλληλα στη δημοσιότητα.

Η εισαγωγή της Πληροφορικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση φυσικά δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς αντιδράσεις, οι οποίες κλιμακώνονται από συντεχνιακές θέσεις (γιατί οι άλλοι και όχι εμείς), μέχρι αναλύσεις Πανεπιστημιακών δασκάλων σε Παιδαγωγικά Τμήματα.

Οι αναλύσεις αυτές, ενώ αναγνωρίζουν ότι υπάρχει πρόβλημα υστέρησης ως προς τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Δημοτικό, προσπαθούν να εξισώσουν την Πληροφορική με τις Τ.Π.Ε. και να διαχωρίσουν την τεχνολογική διάσταση της Πληροφορικής από την παιδαγωγική της.

Δεν αντιδικούμε με τους συνάδελφους της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και πιστεύουμε ότι θα υπάρξει συνεργασία για το καλό των μαθητών. Ο καθηγητής Πληροφορικής στο Δημοτικό πιστεύουμε ότι αποτελεί τον καταλύτη της εισαγωγής των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και της παραπέρα ενσωμάτωσής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.